

Generaliziranje, predrasude i neprimjerene (zlobne) interpretacije o Vodicama i Vodičanima.

Stari indijanski narodi bili su mudri i pametni te su nam iz svoga izobilja mudrosti ostavili mudre izreke koje se odnose na čovjeka i njegov život. Ovdje donosimo jednu njihovu izreku: „Da bi mogao donijeti ispravan sud o nekome i procijenio ga moraš hodati u njegovim mokasinama mjesec dana.“

Biblija (Božja riječ) sveta knjiga židova i kršćana, koju poznaju i prihvaćaju i drugi ljudi dobre volje upozorava nas o opasnosti predrasuda, krivih sudova i interpretacija koji dovode do krivih mišljenja, zaključaka i osuda. O tome nam najbolje svjedoče evanđelja.

Lako je osuditi drugoga, donijeti krivi sud o njemu i interpretirati ga iz svoga kuta i perspektive, no je li to dobro, točno i istinito, pridonosili li to izgradnji ili pak narušava čovjeka i odnose među ljudima kao da mnoge danas nije briga, stoga je sve manje odgovornosti za izgovorenu riječ te uslijed toga u javnom, političkom i medijskom prostoru sve je više generaliziranja, krivih, neistinitih, ponekad i zlonamjernih interpretacija za koje nitko ne preuzima odgovornost i ne odgovara.

Svjedoci smo da se u našem društvu, posebno je to vidljivo u medijima (kolumne, komentari i tekstovi) svakodnevno donose „same interpretacije“ pogleda na stanje i društvo u kojem živimo. U svojoj knjizi: *Nevjera i vjera u četiri oka, Maske bogova u svijetlu vječne mladosti Božjeg lica*, Glas Koncila, Zagreb 2012. prof. Tonči Matulić s pravom o ovom fenomenu piše:

„Da je sve istodobno postalo dijete i prljava voda pogoduje samo interpretacijama. (...) Interpretacija je postala sve i sve je isporučeno na milosti nemilost političkim, stranačkim, sektaškim i ideološkim interpretacijama. (...)

Neprekinute interpretacije samoobmanutih interpretatora služe dvjema glavnim svrhama koje ovise o osobama i okolnostima. Prva svrha jest dnevopolitička manipulacija radi zavaravanja političkoga protivnika, pa ako ustreba, sve do njegove moralne diskvalifikacije. Ta vještina nije nova, nego je stara koliko i javna politika. (...) Druga svrha je (ne)svjesno pokazivanje solipsističke elokvencije i erudicije s mnoštvom ispraznih riječi i fraza koje ne kažu ama baš ništa o samoj stvari, nego samo sve kažu o onome tko govori – ljubim svoju sliku.“ (str. 62-64.)

Ovih dana, točnije 29. 01. 2013. Portal Slobodne Dalmacije: **Vlaška posla Ante Tomić: Svemirska sila u centru metropole** i **Pozadina nedjela; Terorizam, a ne objest** (autor: Davorka Blažević) komentirajući događaj postavljanja eksplozivne naprave na Trgu bana J. Jelačića u Zagrebu, 23. 1. 2013. u komentarima spomenutih autora donio je neprimjerene, uvredljive i neprihvatljive kvalifikacije i interpretacije koje blago rečeno u sebi nose generaliziranje i predrasude o Vodicama i njegovim stanovnicima.

Čitajući ove komentare i interpretacije o Vodicama u kojima: autor Tomić piše: „*Ne očekujem, naravno, da u Vodicama žive samo inteligentna bića, ali ovakva koncentracija kretena jednostavno je zapanjujuća.*“ dodajući tome i zaključak autorice Blažević: *“Crvene Vodice, nekad partizansko i komunističko mjesto, svoju prošlost uporno pere radikaliziranjem svoje sadašnjosti. Sada, i eksplozivom. Gradić koji se obogatio zimmer-freiom, izgubio je osnovne društvene vrijednosti. Danas je to moralno i socijalno zapušteno mjesto bogatih ljudi. A njihovo se bogatstvo uzima kao olakotna okolnost i “bombašima”...“*, površni čitatelj, neupućen u stanje i prilike u Vodicama, na prvu može zaključiti da je sve to što su autori izrekli istina.

Je li baš to tako? Jesu li i čime Vodice i građani Vodica zaslužili da ih se generalizira, krivo prosuđuje i neprimjereno i zlobno interpretira u javnosti i medijima te se tako narušava njihovo dostojanstvo i ugled?

S kojim pravom, svrhom i po kojim kriterijima autori članka mogu bez odgovornosti izreći svoje stavove, donositi zaključke, generalizirati o Vodicama i Vodičanima? Na temelju postupaka pojedinaca koji učine nešto loše, neprihvatljivo i neprimjereno, ne može se generalizirati i poopćavati i s predrasudama donositi stav, kvalifikacije i interpretacije o cjelokupnoj zajednici, gradu i njegovim ljudima. Neprimjereno je i neprofesionalno jednostrano gledati na stvar i situacije te iz takvog kuta interpretirati i donositi zaključke.

Od rimskih vremena, vjerujemo i danas, kod svih dobronamjernih i istinoljubivih ljudi, vrijedi načelo: **Audiat et altera pars** (neka se čuje i druga strana). U ovom slučaju kao da su autori teksta

prešutno (možda iz njima drugih razloga) zaboravili i onu drugu stranu koju Vodice i njegovi građani imaju.

Vodice i Vodičane ne trebamo mi braniti, oni sami svojim djelima i onim što su učinili za sebe govore: U domovinskom ratu hrabro i odvažno branili su i obranili svoj grad i Domovinu; nekoliko godina za redom dobili su vrijedne nagrade za Turizam; prošle turističke sezone 2012, što je svima znano dobili su najvrjedniju nagradu za postignuće i turistički rad „Plavi cvijet“ – prvo mjesto u svojoj kategoriji.

S ironijom ovdje spominjemo da je upravo ista Slobodna Dalmacija - koja danas preko svojih komentara i komentatora generalizira, s predrasudama neprimjereno interpretira stanje u Vodicama - u ljeto 2010. tim istim Vodicama, Vodičanima i njihovoj rivi dala priznanje i otkrila spomen ploču „za naj-rivu“ koja još i danas tamo stoji.

Mnogi mladi sportaši i sportašice osvajaju medalje i odličja, neki i na svjetskim natjecanjima. Vodički Žudiji (vodički mladići) najpoznatiji su znak „brend“ Vodica. Klapa „Bunari“ jedna je od najboljih muških klapu posljednjih godina, na zadnjem Omiškom festivalu osvojila je prvu nagradu kao najbolja muška klapa.

Sve navedeno, iako još ima puno toga, jasno pokazuje da Vodice, sa svojim ljudima i duhom koji u sebi nose, nisu i nikada neće biti kako bi to možda autori željeli „*koncentracija kretena*“ i „*moralno i socijalno zapušteno mjesto bogatih ljudi*“. Suprotno tome, Vodice se kao grad u zadnjim godinama razvijaju i rastu na društvenom, kulturnom i duhovnom polju.

Vodice i Vodičani sami su sposobni, nisu ima za to potrebne krive i neprimjerene interpretacije gore spomenutih autora, da u svojoj sredini uvide probleme, poteškoće, loše i neugodne stvari s kojima se nose, bore, pokušavaju ih popraviti i poboljšati.

Ljudski, kršćanski i demokratski Vodice i Vodičani, kako su to pokazali mnogo puta u teškim i neugodnim situacijama i prema ovoj će se tako odnositi.

Ljudsko načelo je da sa svima koji su u nevolji, bez obzira na njihovu situaciju i okolnosti, treba suosjećati i pružiti im moralnu i ljudsku podršku. Na to nas poziva i Kristov zakon ljubavi: „Što god učiniste jednom od moje najmanje braće meni učiniste“.

Kršćansko načelo Kristova evanđelja poziva na ljubav prema grešnicima prema evanđeoskom principu: grijeh i zlo uvijek osuditi, ali ne i grešnika. Na tragu Kristova nauka kršćani uvijek osuđuju zlo i grijeh, pa i u ovom slučaju, osuđujući, ne odobravajući i ne umanjujući zlodjelo i čin. No isto tako sljedeći nauk svoga Gospodina, prema onima koju su pogriješili iskazuju svoju ljubav kako bi se kajuci za svoj čin popravili.

Pravno i demokratsko načelo, koje vrijedi u svim demokratskim i civiliziranim zemljama, koje bi trebali poštivati svi ljudi, napose novinari koji ponekad olako donose „osude“ drugih, jest presunkcija nevinosti do završetka sudskog postupka, kao i ljudsko dostojanstvo svakog čovjeka., pa i okrivljenika.

Neprofesionalno je i neetično osuditi čovjeka bez suda i sudskog postupka, napose se to odnosi na neprimjerene i zlobne kvalifikacije i osude roditelja i rodbine, kao generaliziranje cjelokupne zajednice. Demokratsko i hrvatsko društvo, Bogu hvala, ima nadležne institucije koje se bave sudskim postupcima i pravosuđem, stoga njima treba prepustiti da rade svoj posao i donesu svoj pravorijek. Opasno je ako „ulica“ i novinari – interpretatori počnu obavljati posao institucija za koje nemaju kvalifikacije i dovoljno saznanja.

U duhu Kristova nauka i evanđelja pozivamo sve kršćane i dobronamjerne ljude da u ovom i sličnim slučajevima, prije nego što izreknu svoj stav (počnu pisati) o drugima, dobro promisle i „stave se u kožu drugih“, da olako ne generaliziraju, iznose predrasude i neprimjerene kvalifikacije, ne sude druge „jer sami mogu biti osuđeni“.

Zlodjelo koje se dogodilo na Trgu bana J. Jelačića je loše i zlo i za to će onaj tko ga je učinio i odgovarati pred sudom i zakonom. No isto tako, evanđelje nam svjedoči: „Čuli ste da je rečeno starima: Ne ubij! Tko ubije, bit će podvrgnut sudu. A ja vam kažem: Svaki koji se srdi na brata svoga, bit će podvrgnut sudu. A tko bratu rekne 'Glupane!', bit će podvrgnut Vijeću. A tko reče: 'Luđače!', bit će podvrgnut ognju paklenomu.“

Reći ljudima da su „kreteni“ i zajednici „to moralno i socijalno zapušteno mjesto“ nije kulturno ni uljudno, moralno je neprihvatljivo i grijeh je protiv 5. zapovjedi. Čovjek ne ubija samo oružjem, već može „ubiti“ i neprimjerenim riječima, kvalifikacijama, generaliziranjem i osudama. Mi poput Krista ne osuđujemo one koji su nas osudili, već za njih molimo: „Bože oprostí im jer ne znaju što čine“